

**Dvainštirideset milijonov
dinarjev za novo
stanovanjsko zgradbo**

(Nadalievanie po 2 stran)

v času od 28. septembra do 6. oktobra 1952 - 50% popust na železnici! - Zahtevajte pri nakupu vozne karte obrazec K 13

PRED VI. KONGRESOM KP,

Odpri partijski sestanek v Gorišnici

Gorišnica, 15. septembra 1952 (PS). Po temeljitih pripravah, ki so trajale precej časa, smo imeli v Gorišnici prvi odprt partijski sestanek. Da je bilo to za Gorišnico nekaj nenavadnega, je povsem razumljivo. Gorišnica z vsemi okoliškimi vasi je bila znana v stari Jugoslaviji kot ena izmed najbolj »naših« (beri klerikalnih). Zaradi nekaterih izrednih prilik je bila res precej pod vplivom hiperklerikalno usmerjenih ljudi, ki so imeli Gorišnico in okoličane za gole številke pri volitvah, za vse drugo pa vladajočim krogom ni bilo mar. Za Partijo in sploh napredneje usmerjene ljudi je bilo torej treba precej dela, da se je led vsaj nekoliko odtalil. In odtalil se je.

V poročilu sekretarja tovariša Čokla Dušana je bilo v grobem zajeto vse, kar bi naj sestanek razčistil. Pred nami so se vrstile napeke in uspehi ter končne naloge OPO. V svojih izjavah, ki jih je podpiral z zgodovinskimi dejstvi, je prikazal navzočim nujnost borbe, ki jo vodi delavski razred za svojo končno osvoboditev. Poročilo je bilo sicer precej obširno in je zajelo vse dejavnosti OPO, vendarle pa je bilo v nekaterih ozirih prelojeno konkretno glede na domače razmere. Tov. sekretar se je sicer med poročilom opravičil z upanjem, da bo prinesla več jasnosti diskusija.

Diskusija je bila precej živahna. Pričakovanja OPO in tudi nekaterih nepartijskih pa ni izpolnila. Diskutirali so precej in odkrito, opazili pa smo, da se navzgor le niso upali z besedo vedno in v vseh nejasnostih na dan. Govora je bilo predvsem in največ o našem združništvu, o napakah KZ in KDZ ter o nujnosti izboljšanja njihovega dela, v kolikor bodo še naprej obstale oz. se nove razvile. Kritika KZ in KDZ pa je bila vsekakor boljša od one, s katero se je obrnil celo na tov. Tita Gorišničana Brumen Jože, bivši član Partije in KDZ in v svoji pritožbi zaradi agrarne zemlje neumestno in neodgovorno blati nekatero člane

(Nadaljevanje s 1. strani)

V diskusiji je bil uveljavljen tudi predlog, da se v Juršinih postavi spominska plošča v NOV padlim borcem, za kar naj bi se zavzele vse množične organizacije in tudi zbrale potrebna sredstva.

Konferenca je končala po izvolitvi sekretarja OPO, namestnika ter delegata za okrajno partijsko konferenco ter z obveznostjo OPO Juršinci, da bo v počastitev VI. kongresa KPJ s političnim delom pomagala vsem množičnim organizacijam pri nalogah v jeseni, ko bodo volitve v občinske ljudske odbore.

Člani OPO Juršinci in vaščani, udeleženci tega prvega odprtega sestanka, so se razšli v prepričanju, da jim bo uspelo z bodočim intenzivnejšim političnim delom vzbuditi mnogo večje zanimanje za odprte partijske sestanke in da jih bodo imeli večkrat, kar bo mnogo pripomoglo k boljšemu političnemu delu v tem delu Slovenskih gor.

KDZ. Tov. Brumen bi se moral zavedati, da so baš množični sestanki mesto za kritiko.

Diskusija je posegla v dejavnost organizacij, ki delajo na območju OPO Gorišnica. Sekretar in ostali člani OPO so odgovarjali na posamezna vprašanja nepartijscev. Pojasnila so pa dajali tudi sami nepartijsci, tako je bil sestanek res ljudski in so partiji prepuščali iniciativo nepartijscem. Iz vse diskusije je OPO lahko že kar med sestankom spoznala svoje naloge v prihodnosti (ki jih je poznala seveda tudi že prej). Teža dela bo ležala predvsem na političnem delu v našem združništvu, na vzgoji naše šolske in izvenšolske mladine ter na moralni vzgoji vseh partijscev in nepartijscev. Žalostni dogodek poizkusa pobega

čez državno mejo iz strahu pred služenjem kadrovskega roka v JLA in dejstvo, da je za ta težki prestopke vedelo precej ljudi že pred pobegom, meče slabo luč tudi na OPO, ki do sedaj ni posvečala naši mladini tiste pozornosti in vzgoje, da bi se take čudne reči ne dogajale. Tu čakajo OPO velike naloge.

Za sekretarja je bil ponovno izvoljen tov. Čokl Dušan, za namestnika in delegata za OK pa tov. Donaj Franc.

Led je OPO prebila. Navzoči so izrazili željo, da bi se taki sestanki ponovno vršili. Upamo, da se bo OPO odločila za redne odprte partijske sestanke, da bi delo po liniji KP ne ostalo samo kampanjsko brez sodelovanja množice, v kateri morajo partiji delati.

2 odprtega sestanka OPO v Obrežu

V stari šoli na Grabah pri Središču je bil dne 8. septembra prvi odprt partijski sestanek OPO Obrež. Nepartijsci so napolnili dvorano do zadnjega kotička. Radovedno so pričakovali odgovora na večletno vprašanje: Kaj dela partijska organizacija za zaprtimi vrati? O čem razpravlja v strogi konfidenčnosti. Tiho so se pogovarjali med seboj o suhi in njenih posledicah, jesenskih posevkih, živini, krmu, cenah, davkih itd.

Sekretar Martin Kolarik je otvoril sestanek s kratkim govorom, v katerem je pojasnil, zakaj so bili prej partijski sestanki za zaprtimi vrati in zakaj so danes povezani z ljudskimi množicami.

Po izvolitvi delovnega predsedstva je tov. sekretar prečital referat, v katerem je orisal zgodovino partijskega gibanja v Obrežu pred vojno, delo partijscev za časa okupacije in po vojni. Dotaknil se je tudi vseh napak in slabosti osnovne partijske organizacije.

Iz poročila posnemamo, da je imela OPO v Obrežu v povolnih letih lepe uspehe. Elektrifikacija je bila vsa, zgradili so z lastnimi sredstvi kolodvor, cestno na kolodvor, ustanovili KZ v Obrežu, ki se zelo dobro razvija, izpolnili strojni park z novimi traktorji itd. — Premajhno pozornost pa so posvečali političnemu delu. Tako so morali ugotoviti, da AFZ dejansko spi, da mladina v Obrežu ni politično organizirana in zaradi tega premalo razpravlja o politično-ideoloških vprašanjih, kakor tudi o gospodarskih vprašanjih.

V živahni diskusiji so razkrinkali krivičen razrez davkov za leto 1951 in ugotovili povzročitelja te zmešnjave. V Obrežu so nekateri, partiji nenaklonjeni elementi trdili, da je partijska organizacija povzročitelj krivičnega razreza davka. Sele na tem sestanku so ugotovili krivca v osebi člana davčne komisije Franca Sala, ki je namerno napravil zmedo med davkoplačevalci na račun partije, odnosno njenega vodstva.

Ko so razpravljali o politično-ideološki vzgoji mladine, so ugotovili, da mladina ne spi, da dela, da je vključena v razne organizacije po svojih interesih. Vendar ji je potrebna politična

vzgoja. Zato je dolžnost partijscev, da aktivno sodelujejo v teh organizacijah kot aktivni člani in mladino pravilno usmerjajo. Da bi pa mladina uspešno delala, ji je potreben dom. Zato bodo morale množične organizacije s pomočjo Partije misliti na graditev lastne dvorane.

V delokrog OPO Obrež spada tudi frontna organizacija v Šalovcih, ki je v zadnjem času popolnoma zaspala, kakor je zaspalo vsako politično delo v tej vasi, čeprav stoji pred ljudstvom velike naloge, kakor je n. pr. elektrifikacija vasi in drugo. Šalovci se bodo morali zbuditi iz svojega zagrenjenega spanja in končno spregledati, da je oblast emu frontna in partijska organizacija drugo. Uvideli bodo morali, da partijska organizacija odnosno OF ne more reševati vprašanj, za katere je kompetentno sodišče.

Ce bodo Šalovci hoteli izvršiti vse naloge, ki stoje pred njimi kot kulturna nujnost, bodo morali organizirati trdno in močno organizacijo OF, za kar jim bo OPO v Obrežu nudila stalno pomoč.

Med ostalo nadzravo, pri kateri so se pogovarjali še o liku komunista, njegovi morali, ljudski demokraciji, delu OPO v bodočnosti, pomoči množičnim organizacijam in drugih važnih gospodarsko-političnih vprašanjih, so izvolili novo partijsko vodstvo in delegata za okrajno skupščino.

Seznamjeni z delom OPO v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti so nepartijski zapuščali še vedno v živahnem razgovoru dvorano po zaključku uspešnega sestanka, ki je imel namen odstraniti zavoje, ki je ločila doslej OPO od ljudskih množic in bil vzrok marsikateremu neopravičenemu sumničenju.

M. I.

NOVA PRILOŽNOSTNA ZNAMKA

V nedeljo je bila dana v promet priložnostna 15-dinarska znamka. Znamka je bila izdana na čast prve jugoslovanske filatelistične razstave v Beogradu. Na znamki je pejsaj v Beogradu iz XVI. stoletja. Znamke bodo prodajali samo v prostorih izložbe v Beogradu.

zadavile vsakogar, ki bo vztrajal v zaostalosti.

Vse navedene okoliščine, posebno pa še zagotovila naših najvišjih voditeljev in forumov, da pridejo že v prihodnjem letu tudi v našem kmetijstvu in vinogradništvu na vrsto velike investicije, so nam vedno znova nalagale dolžnost, da smo tako na okraju kot tudi na zadrugi zvezi razmišljali, kako ves ta razvoj in napredek čim bolj in pravočasno približati našemu osnovnemu proizvajalcu.

Res je sicer, da naši slovenski strokovnjaki zelo dobro obvladajo probleme modernega vinogradništva in so o tem tudi mnogo napisali, toda na žalost prihaja vse to v glavnem na gluha ušesa, ker so naši kmetje nezaupljivi do vsega, kar niso že preizkusili očetje in dedek, ali pa še niso videli na lastne oči. Zato nismo mnogo pomislili, ko nam je prišlo v roke vabilo Zvez nemških vinogradnikov za freiburški kongres. Odločili smo se, da je potrebno na vsak način najti možnost in sredstva, da si bo vsaj omejeno število naših vinogradnikov in tistih, ki bodo morali sodelovati pri bližnji obnovi, ogledalo, kaj je dosegel pri vzgoji, obnovi in obdelavi vinske trte eden najnaprednejših vinogradnikov na svetu — nemški vinogradnik.

Ta odločitev je seveda bila lažja v besedah kot v dejanju. Klub pesimističnim izjavam nekaterih tovarišev pa je sekretar Okrajnega komiteja tov.

Sestali so se starši šolskega področja Zavrč

Zavrč, 17. sept. (VK). V nedeljo 14. t. m. je bil v tukajšnji šoli roditeljski sestanek, ki je bil dobro obiskan. Udeležili so se ga večinoma starši šolobveznih otrok. Namen sestanka je bil v poudarku medsebojne pomoči in sodelovanja pri vzgoji otrok doma in v šoli. V diskusiji je bilo govora o zavarovanju šolobveznih otrok, o društvu prijateljev otrok in drugo.

Začetkom je šolski upravitelj v referatu razložil naloge in cilje šolske vzgoje in vloge pravilnega odnosa staršev do otrok, do njihovega splošnega usposabljanja za delo in življenje po šolski dobi. V tem referatu je navedel nekaj vzgojnih primerov, ki kažejo na resno skrb šole, da bi prebrala šolska mladina vse težave, da bi stopila po koncu šolske obveznosti v življenje samozavestna in sposobna, sproščena vsakega občutka hlapčevstva in manjvrednosti, ki se ne bo bala truda in napora za dosego boljšega in srečnejšega življenja kot so ga imeli naši dedje in očetje. To bo mogoče doseči šoli le pod pogojem najtesnejše povezave med domom in šolo, ob pomoči otrokom pri učenju, pri rednem prihajanju v šolo, pri rednem izvrševanju nalog ter pri rednem kontaktu staršev z učiteljskim kolektivom.

V diskusiji po referatu so dali starši več koristnih predlogov. Predvsem smatrajo kot

prvo nujnost, da bi imela šola še eno učilnico, predvsem za nižje oddelke, ker prosvetna dvorana temu ne odgovarja. Predlagali so tudi, da bi se otroci v šoli neobvezno učili tudi svetovnih jezikov. V diskusiji je bilo staršem pojasnjeno vprašanje višje osnovne šole — osemletne in njenega učnega načrta, ki odgovarja učnemu načrtu podeželske gimnazije. Poudarjena je bila tudi važnost zavarovanja šolobvezne mladine, kar se je že v nešteti primerih ob neprilicah izkazalo

kot zelo koristno. Velika pomoč šoli je lahko tudi Društvo prijateljev otrok, ki bi moralo biti aktivno tudi v Zavrču. Bilo je slišati tudi nekaj laskavih izjav glede urejenosti završke osnovne šole, v katero radi prihajajo otroci, kar se vidi tudi po polnoštevilnem obisku pouka.

Ponovitev takih sestankov bo predvsem v korist šolski mladini, v občutno pomoč pa šoli in staršem pri veliki nalogi, vzgojiti zdrav, pameten, samozavesten, svobodni in vesel mladi slovenski rod.

Trgovine dobijo nove učence

Ptuj, 16. sept. (PL) Prejšnji teden je bil v Ptuj pred komisijo Trgovske zbornice sprejemni izpit za učence v trgovski stroki, ki ga je opravilo 18 kandidatov. Ti bodo razporejeni kot učenci po trgovski mreži KZ in v mestu. Prijav za učence je bilo 48, kar kaže, da je komisija izbirala kandidate po strogem kriteriju glede na veliko zahtevnost trgovske mreže, ki so ji potrebni predani, marljivi, poštteni in resni kadri.

Od 26 sprejetih kandidatov jih je pri izpitu odpadlo še 8, tako da so končno ostali le kandidati, ki nudijo glede na socialno poreklo, stopnjo splošne in šolske izobrazbe ter veselja do trgovskega poklica vsa zagotovila, da bodo že v učni

dobi, zlasti pa po tej predstavljeni v trgovski mreži dobre delavce socialistične trgovine. Vse sprejemne pogoje so torej izpolnili: Golob Ivan iz Moškanje 70, Kovač Ciril iz Leskoveca, Valent Vojtek iz Vičave 3a, Meglič Danica iz Sp. Hajdine 74, Zvajkar Jelica iz Sent Jurja v Slov. gor., Kajzersberger Zinka iz Ptuja, Zamuda Cecilija iz Osluševe, Podreberšek Božena iz Budine 11, Bone Vida iz Rošnje 9, Slana Rozalija iz Nove vasi 36, Mlakar Franc iz Zlatolice 92, Dovečar Rozina iz Podgorce, Veldin Cvetka iz Grab 21, Došli Angela iz Rogoznice, Kekec Zvonimira iz Hrastovca 50, Terglavnik Cita iz Janeževskega vrha in Napast Angela iz Kicarja 21. Od teh bo 7 učencev v KZ, ostali pa v trgovskih podjetjih.

Novi prirastek trgovskega kadra bo nadomestilo za del sedanega kadra, ki si ne prizadeva, da bi s potrebnimi strokovnimi izpiti dopolnil potrebno znanje in dokazal potrebno strokovno sposobnost, zaradi česar se bo moral umakniti z mest, za katera bodo izpolnili pogoje mlajši ljudje.

Nova uredba o vajencih določa njihove dolžnosti tekom učne dobe, pa tudi njihove pravice do enomesečnega študijskega dopusta pred izpiti in drugo, kar predstavlja veliko skrb za pravilno splošno in strokovno vzgojo trgovskega kadra, da bo sposoben izvrševati velike naloge socialistične trgovine.

Vsekakor pa je važno, kako pomoč v učni dobi bodo mladim učencem nudili kolektivi, katerim so novi učenci dodeljeni v uk, predvsem pa je važno, v kakem odnosu bo strokovni kader v podjetjih in KZ do učencev in obratno. Če pri dodeljevanju učencev posameznim KZ je bilo mogoče odkriti nezdružne odnose nekaterih poslovojev, ki se na razne načine izgovarjajo, da ne bi bilo treba vzeti učenca. Nekdanje metode vzgajanja trgovskih vajencev so že zdavnaj za nami. V socialistični trgovini mora biti skrb za mladi trgovski naraščaj med prvimi skrbmi celotnega kolektiva in tej skrbni primerni so potem tudi uspehi.

jih očuva vsakih okvar in nepotrebnih vpisov.

Za vsa posredovanja v zvezi z izdajo delavskih knjižic se obračajte na posredovalnico za delo in na okrajno komisijo za določanje delovne dobe, katera ima sedež pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje Ptuj. Iz pisarne okrajne komisije za določanje delovne dobe

NEKAJ POJASNIL K IZDAJI NOVIH DELAVSKIH KNJIŽIC

V kratkem se bodo pričele izdajati nove delavske knjižice. Da bo izvedba te naloge potekala pravilno, je potrebno, da je vsak upravičenec do knjižice spoznan v osnovnem glede izdaje knjižice.

Zaradi tega dajemo nekaj pojasnil:

Do izdaje nove delavske knjižice je upravičen vsak delavec, nameščenelec in uslužbenec, ki je v delovnem razmerju, ravno tako tudi tisti, ki trenutno ni zaposlen, ima pa delovno dobo še iz prejšnjih let. Do izdaje delovne knjižice so upravičeni tudi sedanji samostojni mojstri, katerim pa se bo vpisala le doba, ko so bili v rednem delovnem razmerju.

Delavske knjižice se bodo izdajale pri posredovalnici za delo v Ptuj. Delavci, uslužbenci in nameščenci, zaposleni pri podjetjih, družbenih organizacijah in ustanovah, vložijo zahtevek (prijavo) pri svojem podjetju odnosno ustanovi. Za predprilago izdaje delavskih knjižic pri podjetjih in ustanovah z nad 50 zavarovancev so osnovane posebne komisije pri podjetjih in ustanovah z manj kot 50 zavarovancev pa so za to delo pooblašteni direktorji odnosno vodje ustanov.

Delavci in uslužbenci, zaposleni v privatnem sektorju in pa vsi ostali, stavijo svoj zahtevek neposredno pri posredovalnici za delo Ptuj.

Pri okrajnem zavodu za socialno zavarovanje Ptuj, bo od dneva te objave vsak četrtek zaslavljanje priči v zvezi z določanjem delovne dobe, in to od 7. do 12. in od 13. do 17. ure. Kot je že bilo objavljeno, se bo zaslavljanje pričelo v slučajih, kjer res ni možno dobiti doka-

zilih listin. Priča mora vedeti vse zaposlitve neposredno, obenem pa se mora izkazati z dokumentom, da je istočasno delala v istem podjetju, ali pa vsaj v istem kraju. Vedeti mora točen čas zaposlitve, nikakor pa ne bo zadostovalo pričevanje na podlagi poznanstva, odnosno da sta si stalno dopisovala. Za vsako zaposlitve sta potrebni dve priči.

Ponovno se opozarja vse zainteresente, da hrani matična kartoteka pri Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljana, podatke o zaposlitvah in to od leta 1937 dalje. Zaradi tega se delovna doba od tega obdobja dalje ne bo dokazovala s pričami, razen v primerih iz prošle dokaže s pisnim odgovorom matične kartoteka v Ljubljani, da ista za poedince ne evidentira teh zaposlitev.

Okrajna komisija za ugotavljanje delovne dobe, v svojo odločbo ne bo vnašala delovne dobe dokazovane s pričami, ker mora vsako zaslavljanje predložiti republikanski zavodu za socialno zavarovanje v potrditev. Po tej odločbi pa bo na knaden vpis v delavsko knjižico.

Ker uredba o izdaji delavskih knjižic predvideva, da se mora izvršiti vpis številke osebne izkaznice v delavsko knjižo in obratno, opozarjamo podjetja in ustanove, katera zaposlujejo osebe, zlasti mladince, katerim še niso bile izstavljene osebne izkaznice, da takoj napotijo prizadete, da dvignejo osebne izkaznice.

Novo izstavljena delavska knjižica bo osebni dokument poedince in edina merodajna podlaga za določanje pokojnine. Zaradi tega je potrebno, da se knjižice izpolnijo vzorno, da se

prav gotovo zanimali, kdo so bili tisti srečni »Ptujčani« (tako so nas klicali udeleženci iz drugih okrajev) je zaradi tega, ker bodo hoteli vedeti, ali so šli na pot pravi ljudje, posebno pa še zato, ker se bo ta ali oni hotel osebno informirati o stvarih, ki smo jih videli in slišali, zato bom naše ekskurziste kar polmensko predstavil: Toplak Janža — trsnicar in vinogradnik iz Juršinc, Kozel Feliks — vinogradnik iz Leskoveca, Rajher Stanko — vinogradnik iz Cirkulan, Muzek Jože — vinogradnik iz Gradiš, istočasno predsednik Vinarske zadruge v Ptuj, Majcen Franc — predsednik vinogradniške del. zadruge Litmerk, Šeruga Jože — član vinogradniške delovne zadruge Dravinjski vrh, Babič Julij — direktor državnega vinogradniškega posestva Zavrč, Jureš Anton — direktor dr. vinograd. posestva Podlehnik, Ivanuša Franc — kletar Vinarske zadruge Ormož, Illovar Ivan — kletar zadrugne kleti OZZ, Novak Franc — okrajni referent za vinograd. in sadjarstvo ing. Štarkl Milan — agronom OZZ, Tramsšek Jože — sekretar OK KPS, Vobič Ivan — upravnik OZZ, Primc Franc — predsednik OZZ in jaz.

Zdaj pa na pot!

24. avgust 1952.

Ob štirih zjutraj na Kvedrovem trgu v Ptuj zaropotal velik 43-sedežni, luksuzno opremljen »Putnikov« omnibus. Vsi smo bili veseli, da se bomo

vozili s tako imenitnim vozilom. Dobra volja nas je za hip milnila šele, ko smo ugotovili, da »Putnik« le ni tako soliden potovalni urad, kot bi človek mislil. Zagrešil je kar tri pomanjkljivosti: 1. pokvarjen radio aparat, 2. brez »plahte« za streho, kjer so bili zloženi naši kovčki in tako izpostavljeni vsem vremenskim nepravilnostim in 3. kar smo vzeli za najhujše — šofer je bil brez deviz za svoje dnevnicne in za gorivo, kar bo vse moralo iz naših žepov. Do Maribora smo v glavnem pozabili na slab začetek. Tu so vstopili še tovariši iz okolice in bili smo kompletni — 43 po številu. Sposodili smo si tudi »plahto«, kar je bilo prav potrebno, ker je že prišlo rosiť. Ob svitu smo zavozili v prelepo dravsko dolino in mimo hidrocentral proti državni meji pri Dravogradu.

Pred mejo smo postali vsi nekoliko nervozni, malo zato, ker je bila pred nami tako dolga pot po tujini, še bolj pa zato, ker smo imeli s seboj več cigaret in vina, kot to dopuščajo avstrijski carinski predpisi. Res smešno bi bilo, če bi slovenski vinogradniki šli na pot brez vina — potrebovali ga bomo nekaj za reprezentanco, nekaj pa za korajžo. Naša nervoza je bila odveč, ker smo na obeh carinah dobro opravili, če izvažamo to, da smo na avstrijski carini izdali prve devize in to kar precej, za uporabo avstrijskih cest do nemške meje. (Dajle siedi)

PETROVIC JANEZ:

Vinogradniški kongres v Freiburgu

Ta naslov sem izbral svojim zapiskom s potovanja po Zapadni Nemčiji in severni Švici zaradi tega, ker nas je na pot privabil prav vinogradniški kongres, katerega sklicuje vsako drugo leto Zveza nemških vinogradnikov (Deutscher Weinbauverband). Za našo ekskurzijo je bil sam kongres sicer brez pomena, ker so smeli sejati prisostvovati samo voljeni delegati nemških vinogradniških zadrug (Winzergenossenschaften) ter zastopniki znanstvenih institutov in seveda tudi inozemski delegati (Jugoslovansko vinogradništvo sta zastopala dva delegata — dr. Turkovič, profesor zagrebške agronomске fakultete in en profesor beograjske agronomске fakultete). Vse naše pričakovanje je bilo zato usmerjeno na vinogradniško razstavo, ki jo Zveza z vso skrbjo organizira v okviru vsakokratnega zasedanja kongresa. Na pot nas je spremljalo prepiranje, da ne bomo razočarani, saj je vabilo napovedovalo prikaz vsega napredka v trsnicarstvu, vinogradništvu in kletarstvu dalje razstavo vseh strojev in orodja, ki ga vinogradniki ozir. zadruge uporabljajo v vinogradu in v kleti, na koncu pa še ogled vzornih trsnikarskih in obnovljenih vinogradniških obratov badenskega vinorodnega okoliša. Na

vsak način nas je čakalo mnogo novega.

Preden pričnem z zapiski, moram pojasniti, kaj nas je prav za prav privedlo do odločitve za to pot.

Vsakemu človeku v vinorodnih okoliših Slovenije je danes že jasno, da se vinograd, ki so bili zasajeni ob času velike obnove pred petdesetimi leti, že več let posajujejo od nas in kličejo po obnovi. Prav tako je vsakomur jasno, da je človeštvo v teh petdesetih letih na vseh področjih svojega ustvarjanja — tudi v vinogradništvu — napravilo silen korak naprej. Na žalost pa nam mora biti jasno tudi to, da smo jugoslovanski narodi, iz razlogov, ki so znani in jih tu ne bom obravnaval, na poti razvoja daleč, daleč zaostali za nekaterimi naprednimi narodi. Ta ugotovitev velja morda še najbolj za naše slovensko vinogradništvo, ki kot celota v vsem polstoletju ni stopilo takorekoč niti koraka naprej.

Vsa ta dejstva vsiljujejo našim vinogradnikom, tako privatnim kot zadrugnim, z vso resnostjo dvojno izbiro — ali obnavljati in pri obnovi upoštevati ves ta razvoj, ki je šel mimo nas — ali prenehati z vinogradništvom, kajti gospodarske razmere na sodobnem trgu bodo z neusmiljeno krutostjo

Še enkrat

„V Središču je bil odprt partijski sestanek“

Pod gornjim naslovom sem bil v »Ptujskem tedniku« št. 35 z dne 29. avgusta 1952 napaden, češ da sem sovražnik napredka, da sem razbijal združništva in podobno. Zaradi tega hočem na navedene očitke kratko odgovoriti.

Dopisnica mi očita, da sem sovražnik napredka, ker da sem razbil občni zbor KZ v Središču, vendar pa ne črtni niti besedice v pojasnilo. KZ v Središču je na svojem zboru nameravala zvišati deleže, kakor ji to narekuje potreba in kakor to delajo druge zadruge. Tudi sam sem zastopal in odobral povišanje, saj sem takrat rekel, da v tej višini povišani deleži za zadruge, ne kakršna bi morala biti, če z daleka ne bo dosegel svojega namena. Torej do tu je bilo vse v redu. Sedaj pa nastopi drugo vprašanje, ki ga nisem odobral. Saj se pozornemu bralcu samo od sebe vsiljuje vprašanje, kako je ta upravni odbor KZ vodil občni zbor, da sem ga jaz sam lahko »razbil«. Že davno pred občnim zborom so člani zvedeli iz časopisja, da se deleži v kmetijskih združenjih zvišujejo. Takrat je bil čas, da bi KZ pravilno raztolmačila potrebo za povišanje deleža in Središčani, ki so razumeli že marsikatero težjo žrtev kakor je zvišanje deleža, bi razumeli tudi to in stvar bi bila v redu. Odbor KZ je pa delal nasprotno. Prikrival je članstvu zvišanje do zadnjega trenutka. Ko je sklical občni zbor, niti ni postavil na dnevni red tozadevne točke. Celo zadevo je hotel maskirati s točko o povišanju kredita, tako da članstvo direktno o tem sploh ni bilo obveščeno. Zvedelo se je to samo iz šušljanja. Kako velikanska pa je razlika med povišanjem deleža in zvišanjem kredita, pa ve vsak, ki je količkar zadružen, saj je za povišanje deleža potrebna sprememba pravil, kar se mora tudi registrirati v zadržni register. Zvišanje kredita pa ni potrebno zabeležiti v pravilih in ni potrebna registracija. Zaradi navedenega sem bil odločno proti takratnemu sklepanju o povišanem deležu. To pa ne zaradi »razbijanja občnega zbora«, pač pa zaradi tega, ker KZ ni obvestila članstva, da namerava dvigniti deleže. Takrat je padel tudi predlog, češ pa dajmo to točko na dnevni red. Zopet sem dokazal na podlagi pravil, da mora dnevni red združnega občnega zbora biti objavljen najmanj 8 dni pred zborom. Sedaj bi pa vprašal dopisnico, zakaj imamo združni zakon, zakaj imamo združna pravila. Mislim da ne zato, da bi jih dali registrirati, potem pa vrgli v koš in delali kakor bi se nam vžljubilo. Združni zakon in združna pravila imamo zato, da se vestno po njih ravnamo, da sleherni član v naprej ve, kake pravice

in dolžnosti ima zadruga namram članstvu in član namram zadrugi. Ako tu nimamo čistih pojmov, je boljše, da vse skupaj pustimo, da ne bomo delali škode in sramote celotnemu združništvu. Tako je torej zadeva o razbijanju občnega zbora.

Sedaj pa še pogledimo »razbijanje zadruge« same. Dopisnica mi nadalje očita, češ da organiziram izstopanje iz zadruge. Ta očitke pa ni nič drugega kakor podla laž, katero si lahko vsakdo izmisli, ki se ne ozira na dejanske dokaze. Ko bi jaz v resnici nagovarjal članke za izstop, bi me zadruga že zdavnaj klicala na odgovornost, ker so to kazniva dejanja. Tega mi v nobenem slučaju ne more dokazati, ne zadruga, niti katera masovnih organizacij, niti posameznik, še najmanj pa dopisnica.

Kar se pa tiče vzrokov izstopanja iz zadruge, je najboljši, da se odbor KZ informira pri svojih odstopivših članih, ker mu bodo ti podatki zelo prav prišli za odpravo nedostatkov, da v bodoče ne bo potrebno zvrčati krivde na nekega tretjega.

Ker smo pa ravno pri izstopanju iz zadruge, se pomudi mo še nekoliko pri tozadevnih vzrokih. Vzrok za izstop je lahko samo dvojen. Ali član ni zainteresiran pri zadrugi, ali pa nima zaupanja. Kvečjemu oboje skupaj. Svoječasnno se je mnogo govorilo, kako si je odbor z nekaterimi ostalimi, brez vednosti vsega članstva, priredil enkrat izlet in drugič banket. Sedaj pa dopovejte vsakemu posamezniku, da pri tem ni trpela združna blagajna. Saj jaz verjamem, če se je to v resnici priredilo, da je to bilo samo prirejeno skupno, stroške pa je nosil vsak sam. Toda javnost prepričati o tem je pa težje. Potem lanskoletni slučaj z durlo. Odbor KZ je nekako obvezno razdelil durlo na posameznike in sili, da jo moramo kupiti. Omejil se bom tukaj samo na moj slučaj, katerega lahko podprem z dokazi. Zaradi siljenja s strani KZ vzamem durlo v vrednosti 600 din. Zadruga mi je sicer določila večji kontingent, da bi znašal račun cca 1000 dinarjev, za kar pa nisem imel potrebne posode. Ko pa pride spomlad zadržna škropilna ekipa, pa pravi, da ne bodo škropili z durlo, ker imajo nekaj boljšega. Na moje vprašanje, kaj naj naredim z durlo, mi odgovorijo, da kar hočem. To se pravi, ker ni za uporabo, jo lahko izlijem na ceste, ali z drugo besedo, vržem v stran 600 din, ali če bi bilo po volji zadruge 1000 din. In ker še nikdar nisem imel denarja, da bi ga lahko tako nesmiselno zapravil, me je cela zadeva precej pogrela. Slično se je zgodilo vsakemu, ki je durlo kupil. Saj deloma tudi razumem slučaj iz trgovsko-gospodarskega stališča, vendar pa tako ravnanje ni, na mestu, prav posebno če ne, če primerjamo razdelitev krmilne moke ali otrobov, ko ima odbor KZ vse močete in nemogoče izgovore, da mnogim potrebnim tega krmila ne da. Iz navedenega sledi, da odbor KZ tu nastopa preveč samopasno in se ne zaveda, da smo si ustanovili zadrugo zaradi članstva, ne pa

zaradi odbora, ki bi naj tu nemejeno »komandiral«. Zavedati se moramo, da je najvišji forum v zadrugi občni zbor, to je vsi člani, ne pa samo nekateri. Slična dogajanja se večkrat ponavljajo in se potem ni čuditi, če posamezni člani, ki nimajo natančnega vpogleda v celotno gospodarstvo, izgubljajo smisel in zaupanje. Precej prahu je pa dvignila tudi vest, da se nameravata fuzionirati KZ in KDZ, glede česar je zopet krivda na odboru, ki ni sam ali po kom drugem cele zadeve proučil, da bi lahko potem članom pravilno obrazložil.

To sem orisal le nekatere najvidnejše vzroke izstopanja. Smešno je govoriti, da je glavni krivec tisti, ki nima v zadrugi nobene funkcije in nobene posla, vsi ostali so pa nedolžni. Tudi odbor bi večših lahko rekel »mea culpa«, ne pa samo: »Tkalec je kriv«.

Tkalec Rudolf.

Navodila za delo Podmladka Rdečega Križa v šolskem letu 1952-53

Pričetek novega šolskega leta kliče k delu tudi Podmladek RK. Lanske izkušnje nam bodo dragocena pomoč pri letošnjem delu, za katero želimo, da bi bilo uspešnejše in plodnejše kakor doslej.

Podmladkarji naj takoj ob pričetku šolskega leta izvolijo razredne in šolske odbore (predsednik, tajnik, blagajnik, razredni zastopnik — higijenski aktivisti). Šolski odbori se morajo povezati z občinskimi odbori RK. Nujno je, da se odborniki šolskega odbora mesečno enkrat sestanejo, pregledajo delo minulega meseca in določijo planske naloge za prihodnji mesec.

Največjo skrb je treba posvečati prosvetni vzgoji mladine. V ta namen naj šolski odbori organizirajo pogosto zdravstvena predavanja, učitelji pa naj med deco odpravljajo že udomačene nehijske navade. Predavatelji (učitelji) naj seznanjajo mladino s higijenskim načinom življenja in z borbo proti nalezljivim boleznim. (Okrajni odbor RK v Ptuj razpolaga z brošurami »Zdravstveni aktivisti«, ki jih priporočamo vsem učiteljem, posebno pa tistim, ki vodijo RK na šoli). Na višje organiziranih šolah naj odbori Podmladka organizirajo tečaje prve pomoči za učence višjih razredov. Zeleti bi bilo, da si podmladkarji tudi sami širijo svoje zdravstveno obzorje. Centralni odbor JRK v Beogradu izdaja mladinski časopis »Zdrav Podmladek« (slovenski in srbohrvaški sestavki). Da bi se podmladkarji lahko v večjem številu naročili na časopis, se je znižala cena posamezni številki od 25 na 10 din. Treba je takoj prirediti s široko agitacijo z zbiranjem naročnikov. Odbor Podmladka naj naroči časopis direktno na naslov: Centralni odbor JRK, Administracija časopisa, Beograd, Slišina 19; okrajnemu odboru RK pa naj pošlje v vednost prepis naročila.

Higijenski aktivisti morajo skrbeti za snago šolskih prostov.

Ali frontni odbor tega ne vidi?

Tov. urednik!

V »Ptujskem tedniku« smo čitali, kako veliko delo so opravili v Zavrču na občinski cesti. Tudi pri nas v Podlehniku je že skrajni čas, da bi se lotili popravilja občinske ceste, ki pelje od glavne ceste iz Podlehnika na Gorco. To je najvažnejša cesta v naši občini, ker jo uporablja vsak, če ne do cerkve pa do pokopališča, ker po njej nosijo mrličje iz cele občine. Ob neki taki priliki pred kratkim bi bili nošači skoraj popadali in prevrnili krsto, ker so po eredi ceste takšni jarki in jame, da ni mogoče dvema osebam vzporedno hoditi. Kako naj vozi po takšni cesti šele voznik?

Ce bi se v našem kraju našel kdo, ki bi organiziral občane k prostovoljnemu delu pri popraviljanju cesti, bi mu z veseljem vsi pomagali, pa tudi vprežne

živine je dovolj, da bi lahko navozili gramoza ali kamenja.

Podlehnik, 10. 9. 1952.

Topolovec Jakob

V Cirkulanah pogrešamo odpravljeni avtobus

Cirkulane, 17. september (RJ). Minilo je že nekaj mesecev, odkar je bil ukinjen avtobus Zavrč—Cirkulane—Ptuj, ki je redno vozil ter imel vozni red tako urejen, da je res služil svojemu namenu. Mesto tega avtobusa smo bili napoteni na uporabo avtobusa, ki vozi na relaciji Zagreb—Maribor, ki pa našemu in okoliškim krajem zaradi neprimerne časa prihoda in odhoda zelo slabo služi. Za Ptuj je prepozno, ker pride tja šele ob pol desetih ali še pozneje, pa tudi povratek je prepozno, ker odhaja avtobus nazaj iz Ptuja proti Cirkulanam šele ob pol 16. uri ali pa še pozneje.

Zato predlagamo, da se po-

novno uvede avtobusna zveza kot je bila do pred kratkim, OLO in sodiče ter druge urede pa prosimo, da čas, dokler ne bomo dobili redne avtobusne zveze, vabi stranke iz naših krajev za čas po 10. uri.

Rihtarič Jurij, Brezovec 77
Cirkulane

Take mladinke ne spadajo v naše vrste

Iz mladinskega aktivna LMS Cirkovce nam poročajo, da so iz mladinske organizacije izključili mladinko Kmetec Zaliko iz Cirkovce, uslužbenec OLO, katastrski oddelek Ptuj.

Že večkrat so se mladinci in mladinke nad imenovanjem pritoževali, češ, namesto da bi nam pomagala, nas pri delu še ovira. Kaj takega od imenovane, kot uslužbenec OLO, vsekakor ne bi bilo pričakovati, temveč bi človek prej od nje, kot razgledane mladinke, upravičeno pričakoval, da bo aktivno čim več pomagala. Zgleda pa, da ji je bilo več na tem, kako aktiv onemogočiti pri njegovem delu, ali pa vsaj storiti toliko, da ne bo imel nobenih uspehov.

En tak izraziti primer nje-nega dela proti mladinskemu aktivu je bil ob priliki mladinskega sestanka v juliju, ko so na sestanku govorili, kdo izmed članov aktivov bo šel v MDB. Prijavile so se tri mladinke. Po sestanku je bil ples, kamor je prišla tudi tov. Kmetceva (na sestanku ji je bilo iti odveč, čeprav je bila tudi članica aktivna). Ko je zvedela za prijavo mladink v MDB je izjavila, da če grede v MDB, bi jih ona »nasekala po ta zadnji«, to pa vsled tega, ker da se one mladinke, ki grede v brigado, vračajo moralno pokvarjene. Z raznimi takimi parolami ji je uspelo mladinke prepričati, da so ostale doma.

Ne vem kaj bi reklo na to sto in sto ptujskih mladincev in mladink — brigadirjev, ki so se od 1945 udeležili raznih akcij, bili člani naših ptujskih brigad, ki so se vračale po petkrat, šestkrat udarne, s številnimi udarniki, ki so ogromno pripomogli pri naši veliki bitki — za zgraditev socializma — pa bi jim danes neko očital, da so se iz teh brigad vrnili nemoralni itd. In to še neko tako, ki naših brigad pri delu niti videl ni.

Jasno je, da preko takih žalitev naših slavnih mladinskih brigad mladinska organizacija ne more iti. Zato se strinjamo s poštenimi mladinci in mladinkami iz Cirkovce, da so tako mladinko izključili iz svoje srede iz mladinske organizacije, čeprav je imenovana hotela dati videz, da sama izstopa iz članstva LMS, ko je bil na dnevni red sestanka stavljen predlog, da se jo izključi iz mladinske organizacije in je torej sama to predlagala.

Mogoče bi kakšen mladinec ali mladinka iz Cirkovce imel še kaj dodati. Mislim pa tudi, da se poštini mladinci in mladinke iz Cirkovce upravičeno vprašujejo, ali spadajo take vrste ljudje še v krog državnih uslužbenecv. Mislim, da bi bilo dobro, da njeni nadrejeni razmislijo o tem.

Golob Franc

SREČKE

DRŽ. LOTERIJE FLRJ

so še na razpolago v vseh ptujskih trafikah — Še je čas, kupite si srečko!

Kako se je „sveta“ katoliška cerkev borila proti čarovništvu

PO »LJUDSKI PRAVICI«

(Nadaljevanje)

Od 11. stol. dalje so v krščanski Evropi začeli prirejati predstave na odprtih prostorih. Vsebinsko so navadno jemali iz biblije. V vsaki predstavi pa je tudi hudič imel važno vlogo. Tako se je med ljudskimi množicami širilo verovanje v najrazličnejše sposobnosti hudiča in v razne oblike njegovega delovanja. Pri graditvi veličastnih cerkev tistih dob so graditelji čisto tudi vklesali v zidove like hudičev, ki so bili mimoidočim stalno pred očmi.

Tudi književnost tistega časa najraje prikazuje hudobne duhove in njih delovanje med ljudmi. Toda bujna fantazija pesnikov in pisateljev je daleč zaostala za fantazijo sholastičnih »učenjakov«.

Samo na kratko nekaj rezultatov takšnega znanstvenega dela v dveh stoletjih! Od leta 1230 do leta 1430 je približno izdelan lik čarovnika in čarovnice, kakršnega pravzaprav nikoli prej ni bilo v naziranjih drugih narodov in tudi ne v predsojlih in fantaziji ljudskih množic. Pri tem pa je nastala

tudi »znanost« o organizaciji in sektu čarovnikov in čarovnic.

Ljubezenski odnos čarovnikov in čarovnic s hudičem so bili po nauku sholastičnih učenjakov temelj za sklepanje zvez, pogodb s hudičem, s katero mu je človek — kakor pripovedujejo narodne pripovedke — zapisal svojo dušo, to je, stopil v njegovo službo in se odrekel boga, hudič pa mu za povračilo pomaga, da zadovoljuje svojim strastem (sovraštvu, maščevanju, zavisti, zlobi, želji po raznih užitkih, posebno ljubezenskih itd.). Obstoj organizacije čarovnikov in čarovnic pa zahteva tudi njihovo redno sestajanje, tako, kakor so se sestajali krivoverci, torej na samotnih in odročnih krajih. Tja ni mogoče v kratkem času priti peš, zato vrag svojim podanikom daje sposobnost, da odlete tja z veliko brzino na metli, živali ali palci. Staro verovanje v letanje duhov je tako dobilo novo obliko in novo vsebino.

Vrsta papežev je izdajala razpise in urede o preganjanju čarovnikov in čarovnic, kakor da bi imelo njih delovanje značaj krivoverstva. Posebno sta se v tem odlikovala Ivan XXII. in

Benedikt XII. v 14. stoletju. Od začetka 15. stoletja dalje predajajo papeži preganjanje vseh vrst čarovništva v pristojnost inkvizicije, ki se je borila proti krivoverstvu.

Bula papeža Ivana XXII. (1316—1334) dobesedno navaja: »... mnogi so tako zablodili, da so sklenili zvezo s peklim, Darujejo hudičem in jih molijo, izdelujejo si slike, zrcala, prstane ali steklenice in s čarovnjami zapirajo vanje hudiče, jih vprašujejo za svet in prosijo pomoč. Ta ogabna kuga silno pustoši v Kristusovi čredi... Odrejamo, da se proti tistim, ki se v teku 8 dni po opominu ne pobojšajo, poleg zaplembe imovine uporablja še ostale kazni, ki jih pristojni sodniki odrede proti krivovercem.«

V 14. in 15. stoletju so sholastiki našli dokazni material za svojo znanost o čarovništvu v priznanjih čarovnikov in čarovnic, do katerih so prišla sodišča z okrutnim in zverskim mučenjem nedolžnih žrtev.

Zdaj pripisujejo sodišča obtožencem vse tiste stvari, ki si jih je izmislila sholastična znanost kot možna na podlagi pogodb s hudičem in ki so se jih naučili sodniki na vseučiliščih ter iz sholastičnih del. Obenem pa so se sodniki seveda potrudili, da so žrtve v najstrašnejših mukah priznale, da so vse v resnici počenjale, znanost pa se je teh priznanj spet posluževala kot dokaznega gradiva.

V 13. in 14. stoletju se je poslabšalo gospodarsko stanje tlačanov; prišlo je do velikih uporov. Prav lahko si torej predstavljamo, da so se mnogi kmetje, pa tudi siromašni meščani v obupu obračali tudi k hudiču po pomoč, ko je niso mogli najti pri bogu in pri njegovih svetnikih. Lahko je bilo torej obtožiti vsakega kmeta ali meščana, ki je le imel pogum govoriti tisto, kar so mnogi drugi samo mislili.

V 14. stoletju je v Evropi milijone človeških življenj pokosila črna smrt ali kuga. Posledice so bile: hude živčne bolezni v množicah, včasih nalezljivega značaja, množični pojavi verske blaznosti, poleg tega pa so se povsod pojavljale tudi nove sekte, ki so propovedovale potrebo po čistem življenju in evangelijskem siromaštvu, kakor je učil sv. František Asiški. Te sekte so žigosale nekrščansko življenje papežev in drugih poglavarjev katoliške cerkve. Jasno, da so inkvizicije sežigale na grmadah pristaše teh sekt, toda ne samo kot krivoverce, ampak tudi kot čarovnike in čarovnice, da bi jih ljudske množice tako bolj zamrzile.

Tudi položaj žene je bil eden izmed vzrokov čarovništva. Zakonske zveze so se sklepale po volji staršev in zaradi njihovih interesov tako v plemiških in vladarskih krogih kakor tudi pri tlačanih. Z ženami so ravnali zelo surovo in strogo. Niti ni torej čudnega, če so se tudi sa-

me potrudile, da bi s čarovnjami dosegli ljubezen moža, da bi se maščevale njegovi ljubici, ali pa da bi se maščevale ljubimcu, ki jih je zapustil. In bile so pripravljene, da se prodajo tudi hudiču, samo da bi zadovoljile svojim ljubezenskim potrebam in strastem: osveti in sovražstvu.

Vse mnogostransko delovanje čarovnic spoznamo iz spisa dominikanca Nidera iz južne Nemčije (umrl 1. 1440). Ta je vsestransko prikazal delovanje čarovnic v svoji knjigi »O mravljah«. Tu opisuje skupščine čarovnic, molitve k hudiču, letanje po zraku, razne škode, ki jih povzročajo, sposobnost, da se spreminjajo v živali itd. Na velikem in znamenitem cerkvenem zborovanju v Konstanci v južni Nemčiji v začetku 15. stoletja so veliki cerkveni dostojanstveniki živeli zelo razuzdano, pa se je tam zbralo veliko število najlepših evropskih vlačug, ki so dobro zaslužile. Nider pa opravičuje visoke cerkvene grešnike s tem, da so si hudiči nadeli oblike vlačug in tako zapeljevali pravke katoliške cerkve.

Že v 13. stoletju pride do prvih procesov proti čarovnikom in čarovnicam. Zanimivo je, da da so borbe in prepri za nasledstvo v francoski vladarski družini čisto pripeleli do procesov zaradi škodljivega čarovništva. Te procese so vodila cerkvena sodišča. Posebej se je treba spomniti na proces proti devici Orleanski. To je bila mlada

kmetica z bujno fantazijo in po-božna, plameteča pa je ljubila svojo francosko domovino, kjer so tedaj Angleži osvojili mnoge pokrajine. V svoji fantaziji je slišala klic svetnikov, naj se dvigne v obrambo domovine proti Angležem. Zares se ji je posrečilo navdušiti kralja in vojsko, da je vtila vanje borbeni zanos in nekajkrat premagala angleško vojsko. Končno pa so jo ujeli Angleži, ki so jo predali inkviziciji, ta pa jo je kot čarovnico sežigala na grmadi. Toda francosko ljudstvo jo je kmalu začelo slaviti kot svetnico, kar je povzročilo še večje sovraštvu do inkvizicije.

Bilo pa je že takrat nekaj naprednih in pametnih mož, ki so imeli toliko poguma, da so se uprli uradni cerkveni oziroma sholastični znanosti. Odkrito so proglasili razne oblike čarovništva za prevaro in neumnost. Toda ostali so osamljeni in lahko so bili srečni, če tudi sami niso postali žrtve zaradi čarovništva. Na podlagi njihovih del jih lahko danes smatramo za največje glave svojega časa. Toda tudi ljudske množice niso vedno osvojile vseh »pripoditev« sholastične znanosti o čarovništvu. Moralni ugled katoliške cerkve je zelo padel, znanost stare Grčije pa je postajala vse dostopnejša tudi meščanski mladini, kjer je polagoma izginjavala lahkovernost prejšnjih stoletij.

(Konec prihodnjic)

Osebnosti

Prezidij Ljudske skupštine federativne ljudske republike Jugoslavije je odlikoval pred kratkim na predlog Okrajnega odbora Zveze borcev NOV v Ptuj, tov. ing. Zorec Egona iz Turnišča pri Ptuj, agronoma OLO Ptuj, z Ordenom zaslugeta za narod III. stopnje.

Uredništvo svojemu sodelavcu ob odlikovanju iskreno čestita!

POIZVEDBE

Starše ali svoje pogrešane Petrovič Alojza, roj. 6. junija 1925 na Pristavi, prosimo, da se javijo čim prej na OOR K. Rozalija Rižner, bivajoča v Forminu, poročena s Francem Rižnerjem, roj. 4. nov. 1912, se naj zgleda na OOR K. v Ptuj.

Za nadaljnjo poizvedbo za Francem Rižnerjem so potrebni še sledeči podatki: kdaj in od kod se je imenovali zadnjikrat javil, kateri enici je pripadal oziroma katero številko vojne pošte (Feldpost No) je imelo obvestilo.

Jugosl. Rdeči križ, okr. odbor Ptuj

Spremenjen čas odpiranja trgovin

Začeti s 15. septembrom 1952 odpre vse trgovine in trgovske poslovalnice na področju ptujskega okraja:

dopoldne: od 7.30 do 12. ure;
popoldne: od 14. do 17. ure.

Med 17. in 18. uro obvezno interno delo trg. uslužbencev.

Ob četrtih popoldne zaprto. Trgovski kolektivi izrabijo ta prosti čas za poslovne, sindikalne in druge sestanke, ko ni teh pa za lastne opravke.

Poslovalnice trgovske podjetja »Preskrba« v Majšperku in Strnišču in poslovalnice trgovske podjetja »Izbira« v Strnišču bodo odprte v času, ki je dogovorjen s tovarniškimi kolektivi.

Iz pisarne Trgovinske zbornice v Ptuj

Prireditve Rdečega križa

Okrajni odbor Rdečega križa pripravlja srečolov z vinsko trgovijo Prireditve bo 12. oktobra v Gasilskem domu v Ptuj. Cisti dobitek je namenjen v zdravstvene in dobrodelne svrhe ptujskega okraja. Odbor bo pripravil tisoč lepih dobikov. V prihodnjih dneh bodo odborniki RK trkali tudi na Vaša vrata in srca. Upamo, da jih ne boste zavrnili, ampak da nam boste priskočili na pomoč s primernimi prispevki.

POZOR!

V PRIHODNJI
ŠTEVILKI BO OBJAV-
LJENA ŽREBANJA LISTA
dveh žrebanj državne
loterije v septembru!

Čebelarstvo društvo
v Ptuj

nudi svojim članom, ki nujno rabijo sladkor za takojšnje krmljenje čebel, čisti sladkor po znižani ceni. Pohitite, dokler traja zaloga.

Ali namerava »Preskrba«
pripraviti potrošnikom
še kako presenečenje?

Ptuj, 17. sept. (LP). Zadnji srečolov pri podjetju »Preskrba« v Ptuj je postal popularen po vsej državi, kar se je videlo po žrebanju po tem, da so se dobitniki prijavljali iz raznih strani, kljub temu da so glavni dobitniki ostali doma, v Ptuj in okolici.

Glavne dobitke so prejeli: Drevenšek Katica, delavka iz Ptuj 30.000 din, Milek Draga iz Ptuj 20.000 din ter Panjkiher Franc iz Dolene 54 spalnic. V skupnem so znašali vsi dobitki 580.000 din, od teh pa niso bili dvignjeni dobitki v vrednosti 65.000 din, kar je podjetje »Preskrba« odstopilo Mestnemu Rdečemu križu v Ptuj.

Vse kaže, da to ni bilo za odjemalce »Preskrbe« zadnje presenečenje, temveč da bo pripravilo še kaj novega, kar bo zopet v korist potrošnikom pa tudi podjetju samemu.

V žamencih imamo nov
gasilski dom

Žamenci, 17. septembra (A J). Tukajšnje gasilsko društvo, ki obstaja že od leta 1949, si je že ob ustanovitvi zadalo večje naloge in sicer zgraditev gasilskega doma, nabavo motorne črpalke in gasilske opreme.

Letos spomladi smo začeli z graditvijo gasilskega doma v

Začetek nove sezone ptujskega gledališča

Sreda, 24. sept. ob 20. (8.) uri:
Cezar v Arx: »Izdaja pri Novari«, igra v treh dejanjih. Režija Peter Malec. Premiera. Otvoritev sezone 1952/53.

Sobota, 27. sept. ob 20. (8.) uri:
Friderik Schiller: »Kovastvo in ljubezen«, žaloigra v petih dejanjih (osmih slikah). Režija Peter Malec.

Nedelja, 28. sept. ob 20. (8.) uri:
Friderik Schiller: »Kovastvo in ljubezen«.

Ponedeljek, 29. sept. ob 20. uri:
Cezar v Arx: »Izdaja pri Novari«. Gostovanje v Ljubotmeru.

Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni dan pred predstavo in na dan predstave od 15. do 17. ure, ob nedeljah in praznikih od 9 do 11. ure ter eno uro pred predstavo.

IZDAJA PRI NOVARI

Ob premieri v našem gledališču

... »Izdaja iz ljubezni do domačije in grude«.

Borba revnega kmeta za njegovo zaplato zemlje je vodilna misel te drame. Erni Turmann, kmet iz Urija, mora težko garati, da preživlja mater, ženo in otroka. Na mah mu zagreni sicer mirno življenje njegov lastni brat Gilg, ki se potika po svetu, kakor cela kopa njegovih rojakov kot žolnir po tujih vojskah Gilg je bratu že zdavnaj naskrivoma zapeljal ženo, pravo neugnano hudičevno ženo. Prisili brata, da mu mora neutegoma izplačati njegov kos dediščine. Kmetija tega ne domore! Zato mora Erni Turmann, če hoče ohraniti posestvo otroku, z doma med žolnirje. Da reši hišo in posestvo, postane v francoskem taboru pri Novari izdajalec. Tega dejanja mu nihče ne odpušči. Kot žolnir beži iz dežele v deželo na svojo domačijo. Tu ga zalezejo poglavarjevi birliči, potem ko ga je izdala njegova lastna žena — kajti na Turmannovo glavo je razpisanih 300 goldinarjev. Erni Turmann se žrtvuje in preda krvnikom, da reši kmetijo: »Vse za kmetijo in kmetijo za otroka!«

Na eni strani vidimo v tej tragediji neskončno Turmannovo ljubezen in zvestobo do svoje lastne zemlje, na drugi strani pa neizprosno borbo Gilga s svojim starejšim bratom za rodno zemljo.

V Gilgu je posebej zanimivo gledanje drugega sina sleherne kmetije — biše, ki je iztrgan iz nje, dokler je na domačiji še pryorienec. Onstran dobrega in zla sili v Gilgu na dan prvobitni nagon po grudi in prične riniti, gnan od neke nadzemske sile, brata s kmetije. V tem elementarnem nagonu po zemlji je iskati tudi vzrok, zakaj se je Gilg, preden je bil odšel med žolnirje, spetal z bratovo ženo in si jo osvojil. Bodoči dedič te kmetije je v resnici sin »izkoreninjenca«. S tem se je Majlandčev mezdni kradoma vtihoval in zakoreninil v zemljo, ki je ni bil moč doseči po človeški postavi. Tragedija je vsa prepletena z močnimi ljudmi, s strastjo, častjo — z ljubeznijo do grude — ljubezen, ki koreninijo globlje kot vse preostale sile človeškega srca, in sega še tja preko groba.

Zdravi, polnokrvni ljudje so tukaj nosilci močno razgibanega dramatičnega dejanja, ki ga požene pesnik v tretjem dejanju z napetostjo v najvišji vrh. Lokalna je sicer snov, okolje in ljudje v »Izdaji«, toda mnogo obetačje sile tega obsednega teaterskega človeka Cezarja Arxa, katerega pesništva pot se je od njegove prve drame do »Izdaje« na moč poglobila in onolodila, so obče človeške in stoji nad vsako ozko domorodnostjo.

Izdaja pri Novari ima svoje zgodovinsko ozadje. Tako je v zgodovini poznan spopad med francoskim kraljem Ludovikom XII. in milanskim uzurpatorjem Ludovicom Sforzo, ki so ga leta 1500 izročili Francozom lastni najemniki, švicarski žolnirji.

sredi vasi na občinski parceli. Potom nabiralnih akcij smo zbrali najnujnejša sredstva za nabavo motorne črpalke, za gradbeni material pa smo se delno zadovoljili. Dom je sedaj gotov po zaslugi najmlajših in poštvovalnih funkcionarjev in članov društva ter vaščanov iz žamenc, Strojacev, Slomov in Brezovcev, ki so pomagali s prispevki, vošnjami in delom.

V nedeljo, 21. t. m. popoldne ob 14. uri, bo dom svečano izročen svojemu namenu. Povebilo smo na to svečanost članstvo gasilskih društev iz vseh okoliških vasi. Po otvoritvi se bomo lamo razveselili nad doseganimi uspehi, prebitek prazne pa bomo porabili za plačilo dolga.

Zgodovinski so v drami tudi notranji odnosi v švicarski zvezi, med vlado in kmeti. Zvezi osmih svobodnih švicarskih mest, ki se ji je posrečilo ob koncu 13. stoletja obdržati samostojnost od okoliških fevdalnih osvajačev, se stekajo dobrih sto let kasneje (torej v času, ko se odigrava naša drama) v državno blagajno težka denarna sredstva od najemanja in prodajanja svojih ljudi raznim tujim vojskujočim se vladarjem, ki jim švicarski služijo v boju kot plačanci — žolnirji. Večkrat se dogodi, kakor v naši drami, da se bore švicarski žolnirji na obeh sovražnih, vojskujočih se straneh — torej brat proti bratu! Švicarska vlada dobesedno trguje s švicarskimi možmi, zdravi švicarski kmet pa beži s svoje rodne grude. Žolnirji-plačanci ubijajo, požigajo in ropajo za priložni denar po raznih evropskih deželah, a se pri tem odpujajo svoji domovini in zdrave sile švicarskega ljudstva krvave za tuje koristi.

Drama prikazuje na realističen način v treh dejanjih težki boj siromašnega bajtarja proti fevdalni gospodi, proti krvošesom iz lastnega naroda, ki valijo za svojo udobnost in razkošje vso težo življenja na obubožanega kmeta. Kmet vodi ta boj nezavedno, saj v tej dobi tudi ni moglo biti drugače. Proletariata še ni — suženjstvo je sicer na videz odpravljeno, a kmet je tisti, ki trpi, je do krvi izkoriščen; preganja jo ga z lastne zemlje in posestva bodisi fevdalna gospoda, bodisi bogataši, t. j. porajajoče se meščanstvo. Ta družbeni moment, ta slika brezpravnega kmeta verno opozarja na dobro v razvoju evropske družbe, ko se fevdalizem že razkrajja in nastaja nov razred — meščanstvo s svojim kapitalističnim redom.

Cezar Arx je eden najboljših švicarskih dramatikov. Njegovo ime se je pojavilo v švicarski literaturi takoj po prvi svetovni vojni. Višek svojega ustvarjanja je dosegel nedvomno s svojo dramo »Izdaja pri Novari«, ki so jo igrali z ogromnim uspehom domala vsi veliki evropski odr. Za to dramo je prejel avtor tudi državno nagrado, kar je izreden primer v švicarski literaturi, še posebej velja to za njihovo dramsko literaturo, ki ni preveč bogata. »Izdaja pri Novari« so igrali pri nas dozdaj v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Skopju, Sarajevu itd. Povsod je doživela pri publiku popoln uspeh.

P. M.

Na cesti ga je napadel

Dornava, 9. septembra (Vic). Včeraj popoldne je na občinski cesti v Dornavi iznenada napadel Kristovič Franc Misloviča Janeza iz Dornave, ki je bil namenjen na sestanek glede gradnje Zadrugnega doma v Dornavi. Ko je šel po občinski cesti proti šoli, ga je iznenada brez vsakih vzrokov napadel vinjen Kristovič Franc iz Dornave, ga pretepel in s tem telesno poškodoval. Kristovič se bo moral zagovarjati za svoja v vinjenosti napravljena dejanja.

Z nožem v roko in ramo

Vičanci, 15. sept. (PJ). Pri prešljanju je v četrtke prejšnji teden opolnoči Kiril Ivan iz Vičanc z nožem ranih v prsa in roko Mesarice Ivana iz Vičanc štev. 56. Prvo pomoč mu je nudila ptujska bolnišnica.

Nesreča ne počiva

Ptuj, 17. sept. (LP). V tukajšnji bolnišnici je bilo v dnevi med 12. in 15. sept. pripeklanih večje število poškodovancev na nogah in rokah in ostalih delih telesa, poškodovani so se pri stiskanju sadja, sekanju drv, padcu s koleca in drugih opravkih.

Tako so se znašli v bolnici Kovačič Slavica iz Strnišča (ranjena brada), Panikvar Martin iz Kungote (poškodbe pri padcu), Zelenič Neža iz Senežec (poškod. na nogi), Pernat Franc iz Lovrenca 12 (pošk. reber), Baligač Marija iz Moravc (pošk. na roki), Čeh Mihael iz Podvinc (pošk. noge), Koren Franc iz Apač (pošk. roke), Furman Anton iz Majšperka (pošk. levice), Korosec Anton iz Pobrežja (pošk. glave), Belšak Marija iz Mezgovc (ugriz). Kmetec Alojz iz Repišča (pošk. po telesu), Knaflj Joža iz Lovrenca (pošk. roka), Marguč Slavko iz Strnišča (pošk. noge), Verzel Martin iz Kutine (pošk. roke), Rodošek Jože iz Zg. Hajdine (pošk. na glavi), Zajko Ana iz Drstelja (opeklina), Kukovec Matija iz Lešnice (pošk. desn. cel.), Kmetec Milka iz Strnišča (pošk. roke), Zagoršek Jurij iz Zlatoliča (pošk. rebra) in Verdenčak Ivan iz Kicarja (pošk. v stegno).

ie kvaliteten
produkt
TVORNIC DIESEL
MOTORJEV IN LIVNICE
„ALEKSANDER
RANKOVIČ“ NA REKI.

Zadruge, gradbena in lahka industrija ter vsi, ki se zanimajo za nabavo Diesel motorjev, obiščite na Zagrebem veleposredniški razstavni prostor v paviljonu št. 72, kjer boste spoznali cenovno izredne Diesel motorje

„ARAN“ 7-9 KS.

Za vse informacije glede nakupa se lahko obračate na prodajni oddelek

TVORNIC DIESEL MOTORA I LJEVAONICE
„ALEKSANDAR RANKOVIČ“ — RIJEKA
telefon 21-41/4, brzojav: „PODRAN“ Rijeka.

ŠPORT

Trening Drave in
Aluminija

Vodstvo Aluminija in Drave je v nedeljo, dne 14. 9. 1952 izkoristilo prosti termin ter so njuni moštvi odigrali dve trening tekmi. V prvi tekmi je nastopilo mladinsko moštvo SD Drave, v katerem sta igrala tudi dva pionirja in en igralec II. moštva proti II. moštvo SD Aluminija, ki je igralo pojačano z dvema igralcema I. moštva. Tekma se je končala z rezultatom 2:1 (0:1) v korist mladinskega moštva Drave. Na tej tekmi so pokazali mladinci Drave vso požrtvovalnost in smisel za nogometno igro. Saj so kljub terenski in fizični premoči SD Aluminija zmagali. Moštvo je kot celota zadovoljilo. Da ni bilo poraženo, gre zasluga predvsem ožji obrambi. Tu se je posebno izkazal vratar — mladinec tov. Vidovič Jože in levi branilec — mladinec tov. Arsenovič Aleksander, ki ima vse pogoje, da postane dober nogometaš. Za njima ni zaostajal desni branilec Sirec Leopold, v napadu pa prodorni in brzi mladinec tov. Modrinjak Dragiša. Gole za Dravo sta dala pionir tov. Murko in mladinec tov. Modrinjak iz 11-metrovke, za Aluminij pa tov. Repič.

V drugi tekmi sta nastopili moštvi SD Drave in Aluminija. Moštvo Drave je nastopilo z oslabiljeno postavbo, saj niso igrali najboljši igralci tov. Srdinšek, Sirec Maks, Merc in Ladinec. Zmagalo je moštvo SD Drave z rezultatom 3:2 (1:1). Ceraavno je moštvo Aluminija že v prvi minuti zaradi nepravilne igre vratarja Drave prišlo po tov. Berliču v vodstvo, je bila igra ves prvi polčas enakovredna ter so se napadi obojestransko menjavali. V drugem polčasu je bilo moštvo Aluminija skoraj do konca v premoči, vendar zaradi nekoristne igre na kratke pase, ki je lepa samo za oko, ni doseglo uspeha, dočim je moštvo Drave s par izredno hitrimi prodori na dolge pase doseglo uspeh. Igra sama je bila hitra in ostra, vendar v okviru dovoljene igre. Gole za Aluminij je dal dva tova. Berlič, za Dravo pa Sirec Jože dva in tov. Car enega.

Vozil je romarje

Muretinec, 12. sept. (LOJ). Vodilni organi KZ Muretinci ne pazijo na to, zakaj se uporabljajo pred kratkim nabavljen nov traktor, temveč le na dobiček, ki ga z njim pridobijo.

Pred dnevi je zalotila NM traktorista Zmazeka v bližini hrvatske meje s traktorjem, na priklopi pa precejšnje število ljudi. Če bi ljudje ne poznali Zmazeka, bi lahko mislili, da pelje ljudi nekaj dni prej na proslavo slovenskih brigad. V resnici pa je peljal Zmazek z zadružnim traktorjem romarje, ki so bili namenjeni na sv. gore. Prekrižana mu je bila pot, romarji pa so morali nadaljevati pot kakor so vedeli in znali.

Po izjavi predsednika zadruge, češ da ni bil seznanjen s traktoristovim namenom, lahko smatramo, da zadružni traktor sploh nima gospodarja in da ga lahko uporablja vsak kakor se mu zljubi. Po ugotovitvah pa je bil tudi predsednik seznanjen z zadevo. Šlo se je namreč za dobiček, ki se jim je svetil, saj znesek okrog 15.000 din ni ravno majhen.

Sod mu je poškodoval
nogo

Senčak, 15. sept. (LP). Pri spravljanju vina v klet je spodletel sod vina in močno poškodoval nogo Murišcu Francu, da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

POZOR!

Cenj. odjemalce obveščamo, DA BOMO IZDAJALI RAZNOVRSTNO MOKO DO VKLJUČNO 25. SEPT. 1952! Od 26. sept. dalje je skladišče zaprto in začnemo s prodajo zopet 1. oktobra 1952.

Cenj. odjemalcem se toplo priporočamo in prosimo, da gornje obvestilo upoštevajo.

Trgovsko podjetje

„ŽITO“

poslovalnica Ptuj, Ormoška cesta

Soliden nakup vam nudi špecerija

»NAMA« V PTUJU

CE K »NAMI« POHITIŠ, PO ZMERNIH
CENAH VSE DOBIŠ!

Vse špecerijske artikle, kolonialno blago, kemične izdelke, predmete, ki jih sleherna gospodinja v svojem gospodinjstvu vsak čas potrebuje.

—o—

Obiščite špecerijo »NAMA« v Ptuj! — Z blagom in solidno posrežbo boste vedno zadovoljni.

SPECERIJA »NAMA«, PTUJ

NE POZABITE

23. SEPTEMBRA 1952 GLAVNO ŽREBANJE DRŽAVNE LOTERIJE FLRJ!

Izplačila izžrebanih srečk že od 24. septembra 1952 dalje v trafiki ČUS (nasproti veleblagovnice)

PREKLICI!

Podpisana preključem nesrešnice besede, ki sem jih govorila neki osebi o komandirju LM Gorišnica in se zahvaljujem za odstop od kazenskega postopanja.

Longino Marija — Ptuj

MALI OGLASI

ZAMENJAM VELIKO SOBO za sobo in kuhinjo. Vprašati v upravi lista.

OTROŠKI VOZIČEK, globok, malo rabljen, prodam. Angela Bezjak, Starošinci, p. Cirkovci.

Na poti od Ptuja do Gorišnice sem izgubil v soboto, dne 13. t. m. DENARNIKO z osebno izkaznico in gasilsko izkaznico na ime Donaj Ivan, Placarovič 22, p. Gorišnica, ter 3200 din in 460 bonov. Najditelja naprošam, da mi vrne vse proti lepi nagradi.

USNjeno ZENSKO SUKNJO, dobro ohranjeno, prodam. — Ljutomerska 20/II., Ptuj.

NOVO HIŠO z električno napeljavo in

HEKTAR IN POL ORNE ZEMLJE prodam. Prepolje št. 91, p. Starše na Dr. p.

Nova trava za naše
pašnike?

Proti suši odporni travi za pašnike, imena kudzu in lespe-deza, ki ju v Jugoslaviji še ne poznamo, bosta bržkone zavzeli novo mesto na pašnikih naše domovine, če bodo poskusi z njunim semenom pokazali, da jima odgovarja tukajšnja zemlja.

Za rast in seme teh dveh trav in večvrstne detelje so se zanimali jugoslovanski predstavniki ob priliki Mednarodnega kongresa za vzdrževanje pašnikov.

Ti posebni vrsti trave, ki sta zelo odporni proti suši, zaradi katere večina najbolj trpi naša živinoreja, so videli naši predstavniki v velikem ameriškem središču za poljedelska raziskavanja Beltsville-Maryland.

Na razstavi poljedelskih strojev pa so se isti naši predstavniki zanimali za tamkajšnji novi hitri postopek pri spravljanju detelje in krme. Zjutraj pokoseno deteljo popoldne pograbijo in ji na umetni način odvzamejo toliko odvisne vlage, da ostane detelja visoki odstotek proteina, kljub temu pa obdrži detelja okus sveže trave.

Oglašuje v
PTUJSKEM TEDNIKU